Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026 **Aanhangsel van de Handelingen**

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2838

Vragen van de leden **Vellinga-Beemsterboer** en **Neijenhuis** (beiden D66) aan de Ministers van Infrastructuur en Waterstaat en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *de Kamerbrief «Schriftelijke reactie rapport «Het vlagregister en het woonlandbeginsel, economische en strategische waarde»»* (ingezonden 13 augustus 2026).

Mededeling van Minister **Karremans** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 31 augustus 2026).

Vraag 1
Deelt u de mening dat de uurlonen van een Indonesische zeevaarder en een Europese zeevaarder van respectievelijk 3,25 euro per uur en bijna 15 euro per uur onwenselijk ver uit elkaar liggen als zij hetzelfde werk doen? Herkent u het feit dat de Indonesische zeevaarder meer dan vier keer zoveel uur moet werken voor dezelfde uitgaven tijdens een avond walverlof te bekostigen als zijn Europese collega? Erkent u dat dit wrang en oneerlijk aanvoelt voor de Indonesische zeevaarder?

Vraag 2
Acht u het wenselijk dat zeevaarders op Nederlandse schepen, ondanks het verrichten van hetzelfde werk, verschillend worden beloond vanwege hun nationaliteit? Zo ja, waarom?

Vraag 3
Kunt u aangeven waarom de Kamerbrief alleen ingaat op de economische effecten van het loslaten van het woonlandbeginsel en niet op de de gevolgen van de huidige beloningsverschillen voor het welzijn en de rechtspositie van zeevarenden uit onder meer Indonesië, de Filipijnen en Oekraïne?

Vraag 4
Kunt u alsnog ingaan op de gevolgen van het woonlandbeginsel voor deze zeevarenden?

Vraag 5
Erkent u dat juridisch gezien economische argumenten niet zonder meer een structureel onderscheid naar nationaliteit kunnen legitimeren?

ah-tk-20252026-2838
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

Vraag 6
Bent u bekend met het rapport «Second opinion HCSS/Deloitte over het vlagregister en woonlandbeginsel» van Stichting Economisch Onderzoek (SEO), waarin SEO laat zien dat de schatting door HCSS/Deloitte onhoudbaar is en dat het aantal schepen dat omvlagt hooguit 20 procent bedraagt?[1]

Vraag 7
Hoe reageert u op de hoofdbevindingen van dit rapport?

Vraag 8
Hoe kijkt u aan tegen de methodologische kritiek van het rapport over de aannames van HCSS/Deloitte wat betreft bemanningssamenstelling, scheepstypen, het gewicht van loonkosten in de vlagbeslissing en het absorptievermogen van stijgende loonkosten?

Vraag 9
Hoe kijkt u aan tegen de bevinding van SEO dat de geraamde werkgelegenheidsverliezen niet of nauwelijks opgaan?

Vraag 10
Bent u het eens met de observatie van SEO dat clustervoordelen samenhangen met de plaats waar economische activiteit aan wal plaatsvindt en niet met de vlag die een schip voert?

Vraag 11
Deelt u de mening dat op basis van het Deloitte-rapport geen conclusies kunnen worden getrokken over het potentiële vertrek van een deel van de Nederlandse reders als pagina 43 van het rapport expliciet aangeeft dat hiernaar geen onderzoek is gedaan? Zo ja, waarom noemt de Kamerbrief het vertrek van Nederlandse reders als één van de potentiële risico's van omvlaggen?

Vraag 12
Herkent u dat het niet toepassen van het woonlandbeginsel door andere Europese vlagstaten laten zien dat een hogere mate van loonharmonisatie niet noodzakelijkerwijs onverenigbaar is met operationele levensvatbaarheid?

Vraag 13
Bent u bereid om de woorden uit de Kamerbrief over het belang van het woonlandbeginsel te nuanceren gezien enerzijds het belang van welzijn en de rechtspositie van zeevarenden en anderzijds de overschatte gevolgen van het loslaten van het woonlandbeginsel?

Vraag 14
Kunt u net als bij het Deloitte-rapport ook per brief schriftelijk reageren op de Second Opinion van SEO? Kunt u deze reactie voorgaand aan het commissiedebat Maritiem d.d. woensdag 30 september 2026 naar de Kamer sturen?

Vraag 15
Bent u bereid om in het kader naar het onderzoek naar het behoud van Nederlandse gevlagde zeeschepen en de maritieme sector in Nederland ook maatregelen te onderzoeken hoe de concurrentiepositie van het Nederlandse vlaggenregister kan worden versterkt zonder gebruik te maken van verschillende loonstandaarden voor hetzelfde werk?

Vraag 16
Kunt u zich in dit kader inzetten voor een afschaffing van het woonlandbeginsel op Europees, International Labour Organization (ILO) of anderszins internationaal niveau opdat zeevaarders gelijk worden beloond zonder dat dit ten koste gaat van de Nederlandse concurrentiepositie?

---

[1] Second opinion HCSS/Deloitte over het vlagregister en woonlandbeginsel – SEO Economisch Onderzoek

Vraag 17
Deelt u de mening dat een neerwaartse concurrentie op arbeidsvoorwaarden in de maritieme sector onwenselijk is en dat een internationale inzet dit kan tegengaan?

Vraag 18
Deelt u de zorg dat langdurige toepassing van het woonlandbeginsel kan bijdragen aan verdringing van Nederlandse zeevarenden en een afname van instroom in Nederlandse maritieme opleidingen?

Vraag 19
Gelet op het feit dat het Deloitte-rapport vermeldt dat de Nederlandse vlag van groot strategisch belang is voor de nationale veiligheid maar geen onderscheid maakt tussen typen schepen, kunt u aangeven welke vormen van zeevaart volgens u met name van belang zijn (containervervoer, bulkvervoer, cruiseschepen, bijzondere scheepvaart – zeesleepvaart, bagger, oliewinning)? Maakt het voor de nationale veiligheid uit of al dan niet uitgevlagd wordt naar andere NAVO- of EU-landen?

Vraag 20
Kunt u uiteenzetten welke juridische risico's u ziet indien het huidige woonlandbeginsel in stand blijft, mede in het licht van de uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens?

Vraag 21
Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden voorafgaand aan het commissiedebat Maritiem?

Mededeling

De vragen van de leden Vellinga-Beemsterboer en Neijenhuis (beiden D66) over de Kamerbrief «Schriftelijke reactie rapport «Het vlagregister en het woonlandbeginsel, economische en strategische waarde»» (vraagnummer 2026Z16887) kunnen niet binnen de gebruikelijke termijn worden beantwoord. De reden is dat de zorgvuldige afstemming van de vragen meer tijd vergt. De beantwoording zal op zo kort mogelijke termijn aan de Kamer worden toegezonden. Hierbij zal worden voldaan aan het verzoek van de leden Vellinga-Beemsterboer en Neijenhuis om de beantwoording voor het commissiedebat Maritiem af te ronden.